Historię powstania Koła Łowieckiego PZŁ w Świdwinie – dzisiejszego „Sokoła” – zapoczątkowali myśliwi i związane z łowiectwem osoby z przedwojennej tzw. klasy średniej, głównie rzemieślnicy i leśnicy. Polska powojenna otworzyła możliwość polowania wszystkim obywatelom. Różne były koleje losu nowo przyjmowanych myśliwych; pewna część to były osoby przypadkowe, osoby z prostego ludu, ale zarazem prawdziwi miłośnicy łowiectwa i przyrody. Cytujemy prośbę z dnia 20 listopada 1962 r. skierowaną do Powiatowej Rady Łowieckiej w Świdwinie przez jednego z kolegów, rolnika ze wsi Rusinowo, który z niewiadomych nam przyczyn został wykluczony z koła. Są to słowa proste, ale jakże pełne żalu i umiłowania polowań:

> *„Rado Łowiecka dlaczego ja wciąż piszę do Ciebie i proszę o zmianę decyzji, dlatego, że od 10.02.62 r. nie wychodzi mi ta myśl o łowiectwie i przez cały czas myślę kiedy to ja będę jechał na polowanie jak moi koledzy. Trudno mi te chwile przeżywać kiedy me oczy zobaczą przejeżdżających myśliwych. ...”*

I w dalszej części:

> *„... Rado Łowiecka zastanów się jeszcze raz głęboko nad moimi prośbami i rozwesel moje życie przez przywrócenie mi praw łowieckich, bo łowiectwo jest dla mnie najmilszym sportem tak jak dla kilku tysięcy myśliwych w Polsce. Wołam do Ciebie Rado bo tęsknię za łowiectwem.”*

Widać z tego, że już w tamtym okresie postrzeganie łowiectwa zdominowane było nie tylko chęcią polowania, ale też świadomością ochrony przyrody i potrzebą doznań wyższego rzędu.

3.

POLOWANIA – ODSTRZAŁY – GOSPODARKA ŁOWIECKA LATA SZEŚĆDZIESIĄTE -SIEDEMDZIESIĄTE

Był to okres, zdaniem wielu, największej intensyfikacji gospodarki łowieckiej i prestiżu kół łowieckich. Mieliśmy bardzo dobrą *Ustawę Łowiecką* z 17 czerwca 1959 r. gwarantującą dostęp do łowiectwa szerokiej rzeszy obywateli; zwierzyna w stanie wolnym, jako własność państwa, korzystała z prawnej ochrony poprzez jego organy – milicję i prokuraturę. Gospodarka łowiecka w lasach prowadzona była przez wykwalifikowaną kadrę leśników i oczywiście społeczną pomoc rzeszy myśliwych. Na państwie leżał obowiązek wypłaty odszkodowań łowieckich za szkody na polach i w lasach oraz walki z kłusownictwem. Obowiązkiem myśliwych była przede wszystkich ochrona łowisk przed szkodnikami (np. przez wykładanie jaj fosforowych do zwalczania krukowatych), zagospodarowanie obwodów, szczególnie polnych oraz budowa paśników i urządzeń łowieckich.

Ofiarna praca leśników widoczna była szczególnie na odcinku zalesień. Upraw leśnych przybywało, a z nimi i ostoi zwierzyny grubej - miotów leśnych do polowań wystarczało na wiele dni. Przykładem niech będą kalendarze polowań z sezonów 1960/61 i 1968/69. Jak z nich wynika, to w jednym sezo-

nie organizowano 20 i więcej polowań. I miotów nań starczało. Wysokości odstrzałów w tym okresie nie były jednak rewelacyjne – efekty gospodarki łowieckiej ujawniły się później, w latach osiemdziesiątych

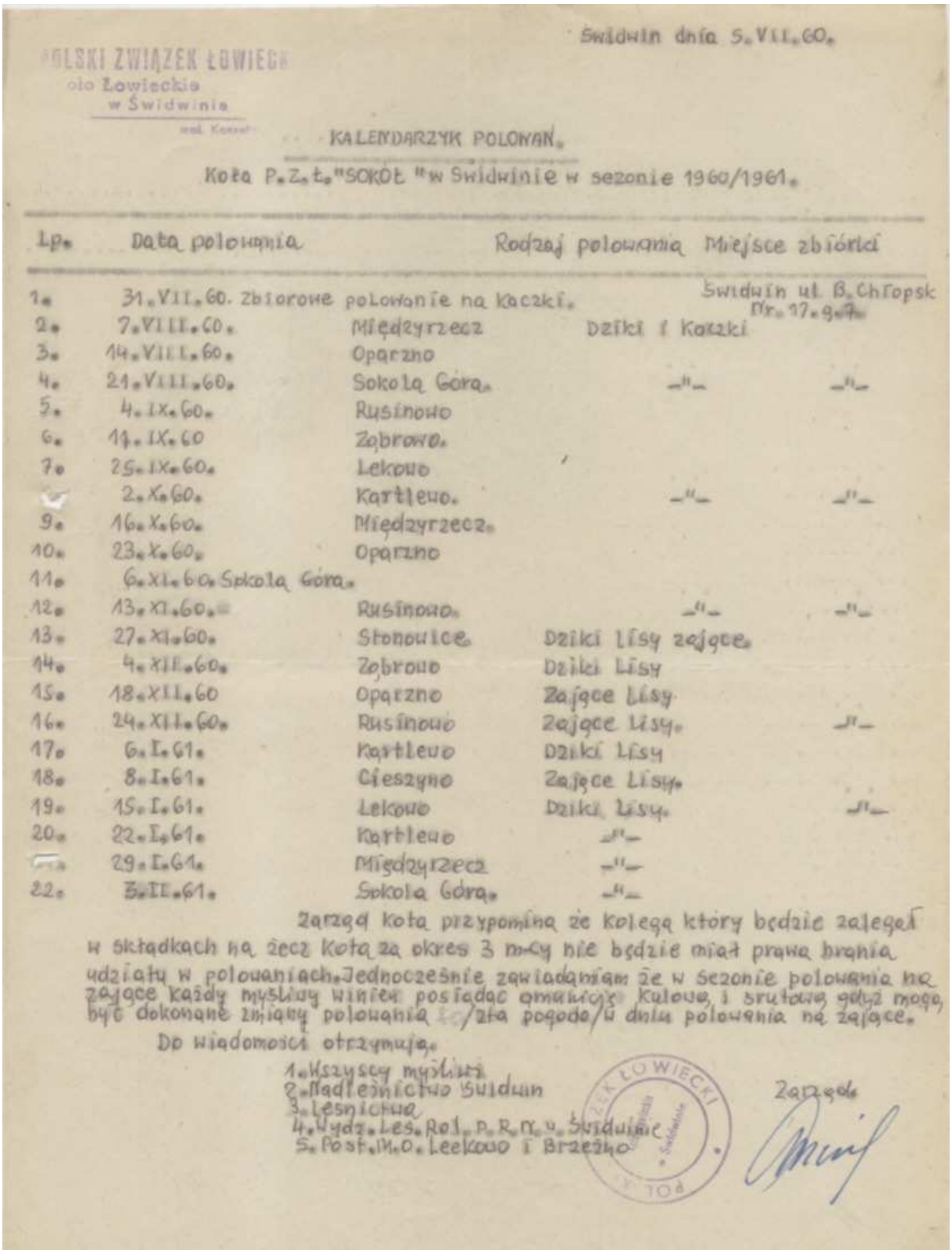

Świdwin dnia 5.VII.60.

POLSKI ZWIĄZEK ŁOWIECKI
Koło Łowieckie
w Świdwinie

KALENDARZYK POLOWAŃ.

Koła P.Z.Ł."SOKÓŁ" w Świdwinie w sezonie 1960/1961.

Lp.	Data polowania	Miejsce zbiórki	Rodzaj polowania	
1.	31.VII.60. Zbiorowe polowanie na kaczki.	Świdwin ul. B. Chłopsk Nr. 17.9.7.		
2.	7.VIII.60.	Międzyrzecz	Dziki i Kaczki	
3.	14.VIII.60.	Oparzno		
4.	21.VIII.60.	Sokolą Góra.	-"-	-"-
5.	4.IX.60.	Rusinowo		
6.	11.IX.60	Zębrowo.		
7.	25.IX.60.	Lekowo		
8.	2.X.60.	Kartleno.	-"-	-"-
9.	16.X.60.	Międzyrzecz.		
10.	23.X.60.	Oparzno		
11.	6.XI.60.	Sokolą Góra.		
12.	13.XI.60.	Rusinowo.	-"-	-"-
13.	27.XI.60.	Stonowice.	Dziki Lisy zające.	
14.	4.XII.60.	Zębrowo	Dziki Lisy	
15.	18.XII.60	Oparzno	Zające Lisy	
16.	24.XII.60.	Rusinowo	Zające Lisy.	-"-
17.	6.I.61.	Kartleno	Dziki Lisy	
18.	8.I.61.	Cieszyno	Zające Lisy.	
19.	15.I.61.	Lekowo	Dziki Lisy.	-"-
20.	22.I.61.	Kartleno	-"-	
21.	29.I.61.	Międzyrzecz	-"-	
22.	5.II.61.	Sokolą Góra.	-"-	

Zarząd koła przypomina że kolegą który będzie zalegał w składkach na rzecz koła za okres 3 m-cy nie będzie miał prawa brania udziału w polowaniach. Jednocześnie zawiadamiam że w sezonie polowania na zające każdy myśliwy winien posiadać omamicyę kulowe i śrutowe gdyż mogą być dokonane zmiany polowania /zła pogoda/ w dniu polowania na zające.

Do wiadomości otrzymują.
1. Wszyscy myśliwi
2. Nadleśnictwo Świdwin
3. Leśnictwa
4. Wydz. Les. Rol. P.R.N. w Świdwinie
5. Post. M.O. Lekowo i Brzeżno

Zarząd:

Kalendarz polowań zbiorowych na sezon 1960-1961

KOŁO ŁOWIECKIE
„SOKÓŁ"
w ŚWIDWINIE

P L A N

polowań zbiorowych w sezonie 1968/69r.

Lp.	data	łowisko	godz. zbiórki	Miejsce zbiórki	Rodzaj zwierza	prowadzi polowanie
1.	15.X.68r.	Ząbrowo II	6.30	PZGS magazyn ul.Kościuszki	dziki	Łowczy lub osoba przez niego wyznaczona
2.	13.X.68r.	Klemcowo	-"-	- " -	-"-	
3.	20.X.68r.	Berkanowo	-"-	- " -	-"-	
4.	27.X.68r.	Oparzno	-"-	- " -	Dziki zające-lisy i płowa.	
5.	3.XI.68r.	Rusinowo	-"-	- " -		
6.	10.XI.68r.	Kartlewo	7.00	- " -		
7.	17.XI.68r.	Berkanowo	-"-	- " -		
8.	24.XI.68r.	Ząbrowo II	-"-	- " -		
9.	1.XII.68r.	Klemcowo	-"-	- " -		
10.	8.XII.68r.	Oparzno	-"-	-" " -		
11.	15.XII.68r.	Słonowice	-"-	- " -	zające	
12.	22.XII.68r.	Berkanowo	-"-	- " -	dziki i zające	
13.	24.XII.68r.	Dobra Rycerskie	-"-	- " -	zające	
14.	29.XII.68r.	Rusinowo	-"-	- " -	dziki	
15.	5.I.69r.	Oparzno	-"-	- " -	zające	
16.	12.I.69r.	Klemcowo	-"-	- " -	dziki i lisy	
17.	19.I.69r.	Rusinowo	-"-	- " -		
18.	26.I.69r.	Oparzno	-"-	- " -		
19.	2.II.69r.	Berkanowo	-"-	- " -		
20	9.II.69r.	Kartlewo	-"-	- " -		

W dniu 22.09.68r. i 29.09.68r. odbędzie się zbiórka wszystkich myśliwych na Placu J.Krasickiego przy Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Świdwinie celem budowy pieńnie i taksacji zajęcy. Myśliwi jadący na polowanie zajęcze zobowiązani są zabrać ze sobą dwóch naganiaczy.

Sekretarz Koła
/-/ Marian Stelmach

Łowczy Koła
/-/ Wacław Krzyżyk

Plan polowań zbiorowych na sezon 1960-1961

Wiele robiono też w sprawie ochrony łowisk polnych. Etatowo zatrudniano na obwodzie polnym nr 182. Słonowice strażnika łowieckiego, na którego koło otrzymywało dotację z Zarządu Wojewódzkiego PZŁ. Obowiązkiem jego, jak i myśliwych koła, była ochrona łowisk i odstrzał drapieżników. Stany zwierzyny drobnej – zajęcy, kuropatw i przez kilka lat również królików - były w świdwińskich łowiskach bardzo wysokie i odstrzał w tym okresie 10 zajęcy przez jednego myśliwego na polowaniu zbiorowym nie był niczym nadzwyczajnym.

Zwierzyna drobna - kaczki

Obowiązek redukcji drapieżników obowiązywał wtedy wszystkich myśliwych do osiągnięcia w sezonie ustalonego limitu odstrzalu wg następujących kryteriów punktowych:

- za jastrzębia - 10 pkt
- za kota - 6 pkt
- za psa - 5 pkt
- za wronę, srokę - 3 pkt

Zwierzyna drobna - kuropatwy

Roczny limit odstrzału drapieżników wynosił 60 (!) punktów na jednego myśliwego i generalnie nie mniej niż 5 punktów na każde 100 ha dzierżawionego obwodu. Tematy odstrzału drapieżników i łowieckiego gospodarowania na dzierżawionych obwodach podlegały kontroli ówczesnej PRN, PKŁow. i KPMO. Obrazują to protokóły z takich kontroli z dnia 07 maja 1963 r. Wynika z nich, że w okresie od 1 kwietnia 1962 r. do 31 marca 1963 r. myś-

liwi KŁ „Sokół” Świdwin odstrzelili 25 psów i 16 kotów na obwodzie nr 174. oraz 16 psów i 12 kotów na obwodzie nr 179. Oprócz odstrzałów szkodników zwierzyny drobnej wykładano też zatrute jaja fosforowe. Jednego roku w obwodzie nr 174. wyłożono 300 jaj, a innego w obwodzie nr 182. aż 500 jaj. Nic więc dziwnego, że stany zwierzyny drobnej były wysokie.

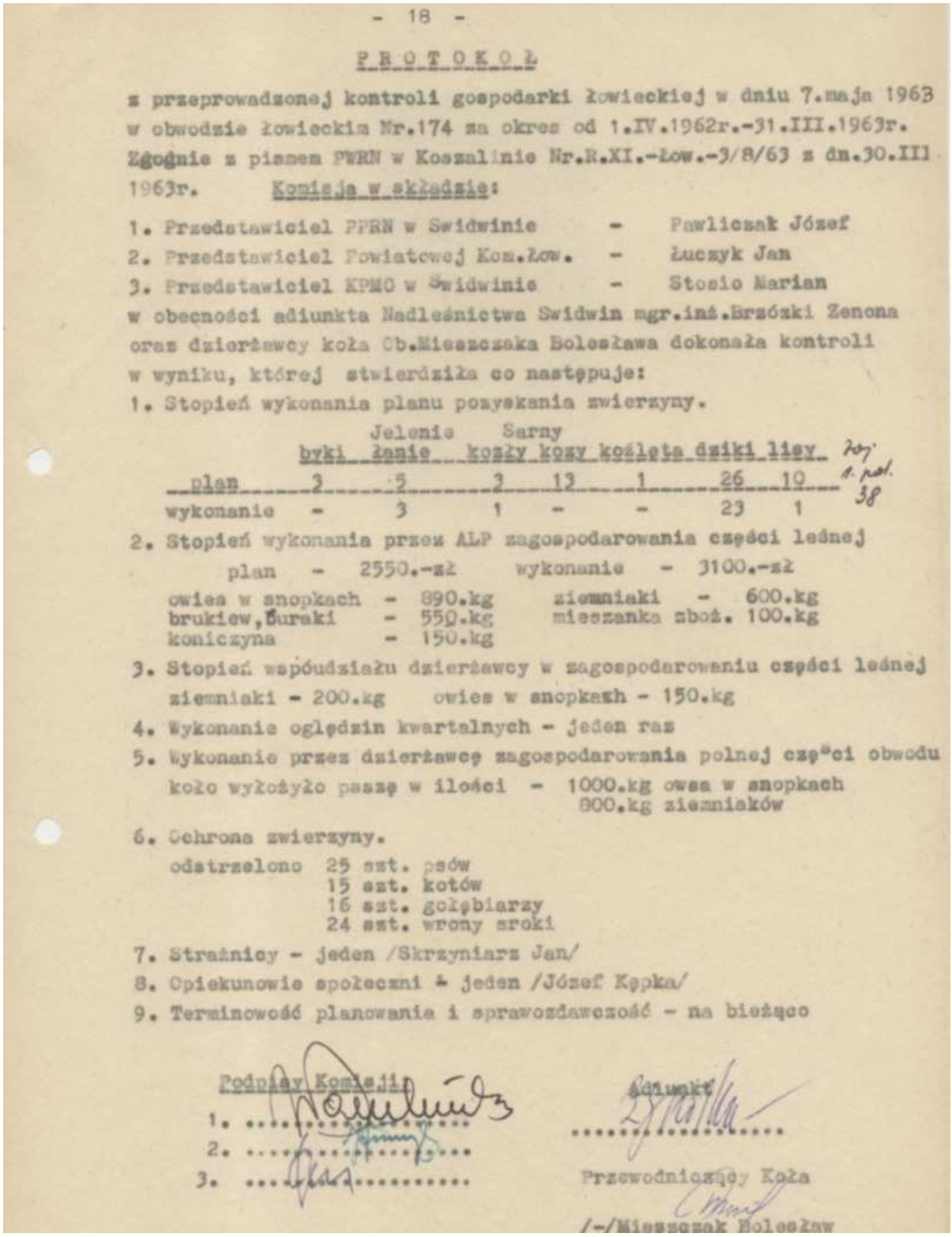

- 18 -

PROTOKOŁ

z przeprowadzonej kontroli gospodarki łowieckiej w dniu 7.maja 1963 w obwodzie łowieckim Nr.174 za okres od 1.IV.1962r.-31.III.1963r. Zgodnie z pismem PWRN w Koszalinie Nr.R.XI.-Łow.-3/8/63 z dn.30.III 1963r. Komisja w składzie:

1. Przedstawiciel PPRN w Swidwinie - Pawliczak Józef
2. Przedstawiciel Powiatowej Kom.Łow. - Łuczyk Jan
3. Przedstawiciel KPMO w Swidwinie - Stosio Marian

w obecności adiunkta Nadleśnictwa Swidwin mgr.inż.Brzózki Zenona oraz dzierżawcy koła Ob.Mieszczaka Bolesława dokonała kontroli w wyniku, której stwierdziła co następuje:

1. Stopień wykonania planu pozyskania zwierzyny.

	Jelenie		Sarny					
	byki	łanie	kozły	kozy	koźlęta	dziki	lisy	
plan	3	5	3	13	1	26	10	
wykonanie	-	3	1	-	-	23	1	

2. Stopień wykonania przez ALP zagospodarowania części leśnej

plan - 2550.-zł wykonanie - 3100.-zł

owies w snopkach - 890.kg ziemniaki - 600.kg
brukiew, buraki - 550.kg mieszanka zboż. 100.kg
koniczyna - 150.kg

3. Stopień współudziału dzierżawcy w zagospodarowaniu części leśnej

ziemniaki - 200.kg owies w snopkach - 150.kg

4. Wykonanie oględzin kwartalnych - jeden raz
5. Wykonanie przez dzierżawcę zagospodarowania polnej części obwodu koło wyłożyło paszę w ilości - 1000.kg owsa w snopkach
800.kg ziemniaków
6. Ochrona zwierzyny.

odstrzelono 25 szt. psów
15 szt. kotów
16 szt. gołębiarzy
24 szt. wrony sroki

7. Strażnicy - jeden /Skrzyniarz Jan/
8. Opiekunowie społeczni - jeden /Józef Kępka/
9. Terminowość planowania i sprawozdawczość - na bieżąco

Podpisy Komisji
1. .....
2. .....
3. .....

Adiunkt
.....

Przewodniczący Koła
/-/Mieszczak Bolesław

Protokół kontroli obwodu nr 174. (obecnie 106.) z 1963 r.

- 19 -

P R O T O K Ó Ł

z przeprowadzonej kontroli gospodarki łowieckiej w dniu 7.V.1963r. w obwodzie łowieckim Nr.179 za okres od 1.IV.1962r.-31.III.1963r.

Zgodnie z pismem PWRN w Koszalinie Nr.R.XI.-Łow.-3/8/63 z dnia 30.III.1963r. Komisja w składzie:

1. Przedstawiciel PPRN w Swidwinie - Pawliczak Józef
2. Przedstawiciel Powiatowej Kom.Łow. - Łuczyk Jan
3. Przedstawiciel KPWO w Swidwinie - Stosio Marian

w obecności adiunkta Nadleśnictwa Swidwin mgr.inż.Brzózki Zenona oraz dzierżawcy koła Ob.Mieszczaka Bolesława dokonała kontroli w wyniku, której stwierdzono co następuje:

1. Stopień wykonania planu pozyskania zwierzyny.

	Jelenie łanie	Sarny koźły	Sarny kozy	dziki	zające
plan	2	2	5	10	1.polowanie
wykonanie	2	-	3	9	46

2. Stopień wykonania przez ALP zagospodarowania części leśnej.

plan - 600.-zł , wykonanie - 650.-zł

wyłożono - owies w snopkach 100.kg
ziemniaki 240.kg
buraki,brukiew 200.kg
siano 150.kg

3. Stopień współudziału dzierżawcy w zagospodarowaniu części leśnej

Koło wyłożyło 250.kg liściarki wykonało 4.szt lizawek
150.kg kasztanów

4. Wykonanie oględzin kwartalnych - jeden raz
5. Wykonanie przez dzierżawcę zagospodarowania polnej części obwodu

Lucerna - 100.kg owies w snopach - 250.kg
okopowe - 1300.kg kasztany - 250.kg

6. Ochrona zwierzyny.

odstrzelono 16.szt psów
12.szt kotów wyłożonych zostało 300.szt.jaj fosf.

7. Strażnicy - jeden /Sełysko Stefan/
8. Opiekunowie społeczni - Piętka Stefan
9. Terminowość planowania i sprawozdawczość - nabieżąco

Podpisy Komisji:

1. .....
2. .....
3. .....

Adiunkt

.....

Przewodniczący Koła

/-/Mieszczak Bolesław

Protokół kontroli obwodu nr 179. (obecnie 107.) z 1963 r.

- 20 -

P R O T O K Ó Ł

z przeprowadzonej kontroli gospodarki łowieckiej w dniu 30.IV.1963r. w obwodzie łowieckim Nr.182 za okres od 1.IV.1962r. - 31.III.1963r.

Zgodnie z pismem PWRN w Koszalinie Nr.R.XI.-Łow.-3/8/63 z dnia 30.III.
Komisja w składzie:

1. Przedstawiciel PPRN w Swidwinie - Pawliczak Józef
2. Łowczy Powiatowy - Zimnowłocki Józef
3. Przedstawiciel KPMO - Mastalarek Roman

w obecności nadleśniczego Nadleśnictwa Klęcko inż.Żurka Józefa oraz dzierżawcy koła Ob.Mieszczaka Bolesława dokonała kontroli w wyniku, której stwierdzono co następuje:

1. Stopień wykonania planu pozyskania zwierzyny

	dziki	zające
plan	1	1.pol.
wykonanie	1	40

2. Stopień wykonania przez ALP zagospodarowania części leśnej obwodu obwód polny pow.leśna 200.ha rozrzucona wśród pól. małym i komple
3. Stopień współudziału dzierżawcy obwodu w zagospodarowaniu części jak wyżej
4. Wykonanie oględzin kwartalnych - nie zachodzi konieczność
5. Wykonanie przez dzierżawcę zagospodarowania polnej części obwodu
   lizawki - 4.szt
   wyłożono karmę w ilości - owies w snopkach 700.kg
   ziemniaki brulżiew 200.kg
   poślad 300.kg
   padlina 100.kg
6. Ochrona zwierzyny
   wyłożenie jaj fosf. - 300.szt
   odstrzelono psy - 34.szt
   koty - 14,szt
   jastrzębi - 7.szt
   wron - 12.szt
7. Strażnicy - jeden Łoński Stanisław
8. Opiekuni społeczni - jeden Zelek Józef
9. Terminowość planowania i sprawozdawczość - na bieżąco.-

Podpisy Komisji:

1. .....
2. .....
3. .....

Nadleśniczy

.....

Przewodniczący Koła

.....

Protokół kontroli obwodu nr 182. (obecnie 139.) z 1963 r.

Jak już wspominaliśmy w latach siedemdziesiątych odstrzały zwierzyny grubej nie były wysokie. Na przykład - wg wspomnianych wyżej protokółów - w roku gospodarczym 1962/1963 w obwodzie leśnym nr 174. strzelono 3 łanie, 1 kozła i 23 dziki. I pomimo planu, nie strzelono jelenia byka i saren kóz. Zajęcy na jednym polowaniu padło natomiast 46.

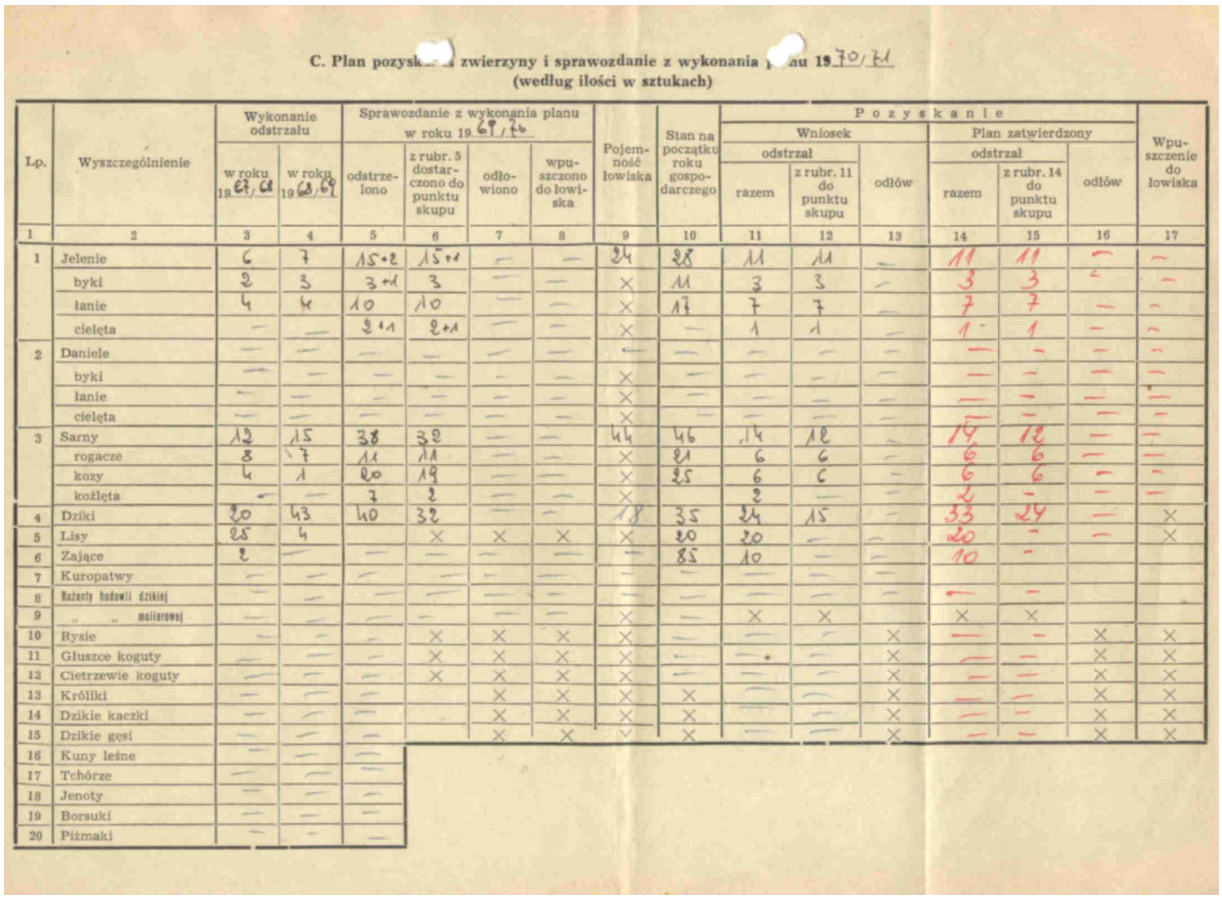

C. Plan pozysk[illegible] zwierzyny i sprawozdanie z wykonania [illegible]au 19 70/71
(według ilości w sztukach)

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie odstrzału		Sprawozdanie z wykonania planu w roku 19 69/70				Pojemność łowiska	Stan na początku roku gospodarczego	Pozyskanie						Wpuszczenie do łowiska
										Wniosek			Plan zatwierdzony			
										odstrzał		odłów	odstrzał		odłów	
		w roku 19 67/68	w roku 19 68/69	odstrzelono	z rubr. 5 dostarczono do punktu skupu	odłowiono	wpuszczono do łowiska			razem	z rubr. 11 do punktu skupu		razem	z rubr. 14 do punktu skupu		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Jelenie	6	7	15+2	15+1	—	—	24	28	11	11	—	11	11	—	—
	byki	2	3	3+1	3	—	—	×	11	3	3	—	3	3	—	—
	łanie	4	4	10	10	—	—	×	17	7	7	—	7	7	—	—
	cielęta	—	—	2+1	2+1	—	—	×	—	1	1	—	1	1	—	—
2	Daniele	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	byki	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—
	łanie	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—
	cielęta	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Sarny	12	15	38	32	—	—	46	46	14	12	—	14	12	—	—
	rogacze	8	7	11	11	—	—	×	21	6	6	—	6	6	—	—
	kozy	4	1	20	19	—	—	×	25	6	6	—	6	6	—	—
	koźlęta	—	—	7	2	—	—	×		2	—	—	2	—	—	—
4	Dziki	20	43	40	32	—	—	18	35	24	15	—	33	24	—	×
5	Lisy	25	4		×	×	×	×	20	20	—	—	20	—	—	×
6	Zające	2	—	—	—	—	—	—	85	10	—	—	10	—		
7	Kuropatwy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
8	Bażanty hodowli dzikiej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
9	„ „ mutacrowej	—	—	—	—	—	—	×	—	×	×		×	×		
10	Rysie	—	—	—	×	×	×	×	—	—	—	×	—	—	×	×
11	Głuszce koguty	—	—	—	×	×	×	×	—	—	—	×	—	—	×	×
12	Cietrzewie koguty	—	—	—	×	×	×	×	—	—	—	×	—	—	×	×
13	Króliki	—	—	—		×	×	×	×	—	—	×	—	—	×	×
14	Dzikie kaczki	—	—	—		×	×	×	×	—	—	×	—	—	×	×
15	Dzikie gęsi	—	—	—		×	×	×	×	—	—	×	—	—	×	×
16	Kuny leśne	—	—	—												
17	Tchórze	—	—	—												
18	Jenoty	—	—	—												
19	Borsuki	—	—	—												
20	Piżmaki	—	—	—												

Plan odstrzału na obwodzie nr 174. (obecnie 106.) na sezon 1970-1971.

Działalność w zakresie ochrony łowisk prowadzona była nie tylko z obowiązku wywiązania się z ustalonego limitu punktowego odstrzału drapieżników, ale też z potrzeby i konieczności i przygotowania łowisk koła do planowanego zasiedlenia ich bażantem. Działania takie realizowali wszyscy myśliwi z KŁ „Sokół” oraz z innych kół powiatu świdwińskiego. Była to akcja kompleksowa. Pod tym kątem w dniu 21 kwietnia 1972 roku opracowano plan ochrony łowisk naszego koła na okres od 1972 do 1975 roku, w którym zapisano szereg konkretnych przedsięwzięć koła, zmierzających do stworzenia właściwych warunków hodowli bażanta i oczywiście ochrony istniejącej populacji zająca. W tym okresie, z powodu choroby, w obwodach pozostały już tylko szczątkowe ilości królików, a ciężka zima katastrofalnie zmniejszyła stan kuropatw. Pojawił się natomiast w dużych ilościach piżmak. Nie brakowało też kaczek, których wspaniałe jesienne zloty na polach pszenicy wspomina wielu kolegów.

Na kaczkach. Od lewej stoją: Sylwin Białucha, Jan Masłowski, (?), Jan Łuczyk

Hubertus w roku 1973. Od lewej Sylwin Białucha, Stanisław Łoński, Zdzisław Żukowski(KŁ Szarak Połczyn), Franciszek Klimczak, Rudolf Szparkowski.

Warto zaznaczyć, że od 1 maja 1968 roku koło zatrudniało na pełnym etacie na obwodzie polnym nr 182. strażnika łowieckiego - kol. Stefana Sężysko. Na pozostałych obwodach wyznaczeni byli strażnicy nieetatowi: w obwodzie 174. - Jan Skrzyniarz, a w obwodzie 179. - Jan Piętka.

Grupa kolegów w czasie polowania w łowisku Berkanowo. Bez względu na pogodę, pomimo śniegu, mrozu i zamieci, dowiezieni do łowiska otwartą przyczepą ciągnikową, koledzy zaspokajają swą pasję łowiecką.
Od lewej: Jan Pilarz, Bolesław Mieszczak, Zbigniew Urbański, Sylwin Białucha.

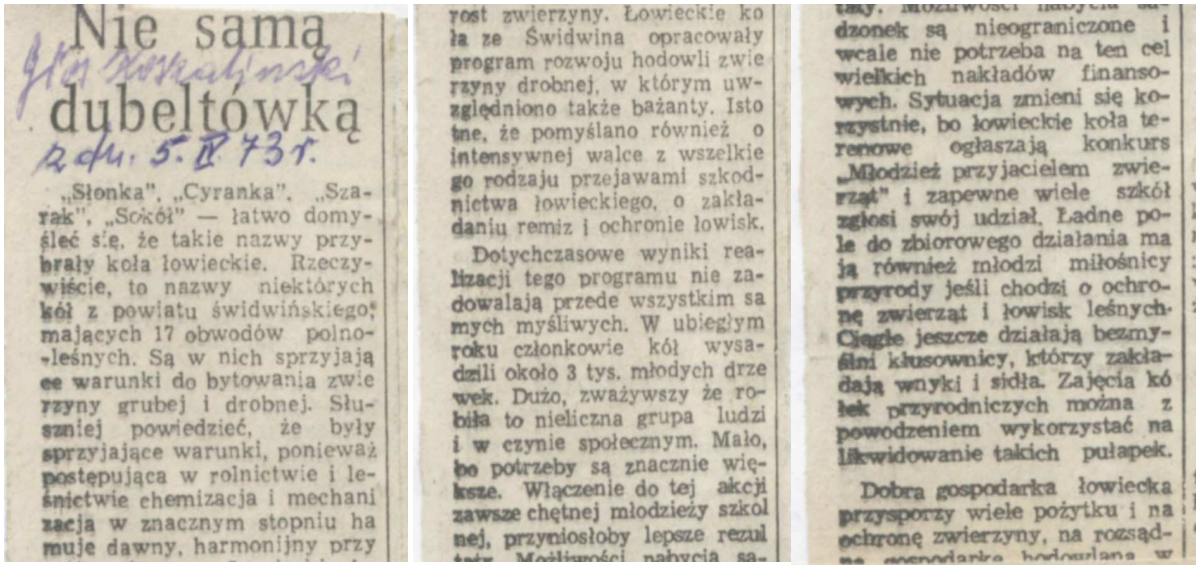

Nie sama dubeltówką

Głos Koszaliński z dn. 5.IV.73 r.

„Słonka", „Cyranka", „Szarak", „Sokół" — łatwo domyśleć się, że takie nazwy przybrały koła łowieckie. Rzeczywiście, to nazwy niektórych kół z powiatu świdwińskiego, mających 17 obwodów polno-leśnych. Są w nich sprzyjające warunki do bytowania zwierzyny grubej i drobnej. Słuszniej powiedzieć, że były sprzyjające warunki, ponieważ postępująca w rolnictwie i leśnictwie chemizacja i mechanizacja w znacznym stopniu hamuje dawny, harmonijny przy

rost zwierzyny. Łowieckie koła ze Świdwina opracowały program rozwoju hodowli zwierzyny drobnej, w którym uwzględniono także bażanty. Istotne, że pomyślano również o intensywnej walce z wszelkiego rodzaju przejawami szkodnictwa łowieckiego, o zakładaniu remiz i ochronie łowisk.

Dotychczasowe wyniki realizacji tego programu nie zadowalają przede wszystkim samych myśliwych. W ubiegłym roku członkowie kół wysadzili około 3 tys. młodych drzewek. Dużo, zważywszy że robiła to nieliczna grupa ludzi i w czynie społecznym. Mało, bo potrzeby są znacznie większe. Włączenie do tej akcji zawsze chętnej młodzieży szkolnej, przyniosłoby lepsze rezul

dzonek są nieograniczone i wcale nie potrzeba na ten cel wielkich nakładów finansowych. Sytuacja zmieni się korzystnie, bo łowieckie koła terenowe ogłaszają konkurs „Młodzież przyjacielem zwierząt" i zapewne wiele szkół zgłosi swój udział. Ładne pole do zbiorowego działania mają również młodzi miłośnicy przyrody jeśli chodzi o ochronę zwierząt i łowisk leśnych. Ciągle jeszcze działają bezmyślni kłusownicy, którzy zakładają wnyki i sidła. Zajęcia kółek przyrodniczych można z powodzeniem wykorzystać na likwidowanie takich pułapek.

Dobra gospodarka łowiecka przysporzy wiele pożytku i na ochronę zwierzyny, na rozsądną gospodarkę hodowlaną w

W kwietniu 1973 roku w dzienniku "Głos Koszaliński" ukazał się artykuł o łowiectwie i kołach świdwińskich.